

Voorzieningenrechter Rechtbank Oost-Brabant

Zitting van 22 februari 2022, om 9.30 uur
Zaaknummer C/01/378 334 / KG ZA 22-24

de Staat der Nederlanden / Doorenbos c.s.

Pleitnota mrs. S.M. Kingma en G.C. Nieuwland

1 Inleiding

- 1.1 De inzet van dit kort geding is tweeledig. Enerzijds willen eisers afdwingen dat het OM op een andere wijze omgaat met mogelijk geprivilegieerde informatie in gegevens die zijn verkregen met bijzondere opsporingsbevoegdheden. Anderzijds willen zij informatie ontvangen in relatie tot de individuele strafzaak Castor, waarin twee van hen de verdachten bijstaan.
- 1.2 In beide gevallen worden de vorderingen in belangrijke mate gestut door een uitvoerig relaas over de feitelijke gang van zaken in de zaak Castor. In de conclusie van antwoord heeft de Staat gedetailleerd toegelicht dat dit relaas niet alleen is gebaseerd op een verkeerd juridisch vertrekpunt (waarover zo meer), maar óók op tal van feitelijke onjuistheden en ongefundeerde insinuaties. Ik verwijs daarvoor uitdrukkelijk naar hoofdstuk 3 van de conclusie van antwoord.

2 Verschoningsrecht en waarborging daarvan

- 2.1 De Staat onderschrijft het grote belang van het verschoningsrecht van advocaten. De bevoegdheid tot verschoning moet waarborgen dat rechtszoekenden zich vrijelijk en zonder vrees tot een advocaat kunnen wenden voor bijstand en advies, zonder vrees voor openbaarmaking van het toevertrouwde. Daarmee is het verschoningsrecht van fundamenteel belang voor een goede rechtsbedeling.
- 2.2 Dat betekent niet dat het verschoningsrecht absoluut en onbegrensd is. Het verschoningsrecht is door wetgeving en rechtspraak in verschillende opzichten begrensd. De wet geeft bovendien het kader waarbinnen het verschoningsrecht gestalte krijgt. Dat kader bepaalt ook op welke wijze het OM en opsporingsinstanties moeten omgaan met (mogelijk) geprivilegieerde informatie.

- 2.3 Het Wetboek van Strafvordering kent twee regelingen over de omgang met dergelijke informatie. Die regelingen zijn opgenomen in artikel 98 Sv en in art. 126aa Sv.
- 2.4 Art. 98 Sv is van toepassing op informatie die is verkregen door de middel van inbeslagneming (bijvoorbeeld tijdens een doorzoeking). Het gaat dan steeds om een bevoegdheid die openlijk wordt toegepast, zodat de beslagene, de verdachte, of een betrokken advocaat zo nodig direct kan wijzen op de aanwezigheid van geprivilegieerd materiaal. In dat geval wordt de procedure van art. 98 Sv in werking gesteld. Onderdeel van die procedure is dat pas kennisneming van de desbetreffende informatie door het onderzoeksteam plaatsvindt, nadat in rechte onherroepelijk is beslist over het beroep van de geheimhouder op zijn verschoningsrecht. De beoordeling van een beroep op het verschoningsrecht is in deze regeling belegd bij de rechter-commissaris in strafzaken.¹
- Eventueel onderzoek dat voor die beoordeling moet plaatsvinden, mag de rechter-commissaris wel uitbesteden aan een geheimhouder-officier van justitie, mits is gewaarborgd dat die niet op andere wijze is betrokken bij het onderzoek. Zowel de rechter-commissaris als deze officier mag (met het oog op benodigde technische expertise) de hulp invoeren van opsporingsambtenaren, mits ook zij niet bij het onderzoek zijn betrokken. Dit is door de Hoge Raad bevestigd in een recente beschikking in de Marengo-zaak (over beslag op een smartphone).² Eerdere kritiek op deze werkwijze vanuit de advocatuur is met deze uitspraak achterhaald.
- 2.5 Art. 126aa Sv regelt de omgang met informatie die is verkregen door de uitoefening van bijzondere opsporingsbevoegdheden.³ Daaronder valt bijvoorbeeld de bevoegdheid om – met een machtiging van de rechter-commissaris – gegevens te vorderen bij een aanbieder van een communicatiedienst (zoals een hostingbedrijf waar e-mailverkeer is ondergebracht). Meestal is aan deze bevoegdheden inherent dat de verdachte niet bekend is met de inzet ervan (denk bijvoorbeeld ook aan een telefoontap). En vaak is het belang van de opsporing daar ook mee gediend. De consequentie daarvan is dat de verdachte of zijn advocaat niet direct aan de bel kan trekken als de verkregen gegevens geprivilegieerde informatie bevatten. Maar dat laat onverlet dat die informatie er wel tussen kan zitten.
- 2.6 Voor dat soort situaties is een regeling opgenomen in art. 126aa lid 2 Sv. Het is deze regeling die centraal staat in dit kort geding. Daarom is het opvallend dat eisers in hun dagvaarding zo weinig aandacht besteden aan de – ook door de Hoge Raad onderkende – systematiek van die regeling. Zij verliezen die systematiek zelfs helemaal uit het oog. Het gevolg daarvan is dat het merendeel van de vorderingen en de daaraan ten grondslag gelegde verwijten een juridisch onjuist vertrekpunt hebben. Dat geldt voor de meer algemene vorderingen (1-6), over de omgang met mogelijke

¹ Tegen wiens beslissing beklag kan worden ingesteld op de voet van art. 552a Sv.

² HR 9 februari 2021, ECLI:NL:HR:2021:193, rov. 7.2.1.

³ Bedoeld in titel IV tot en met Vc van het eerste boek van het Wetboek van Strafvordering. Daarnaast ziet het artikel op informatie die is verkregen door toepassing van art. 126ff Sv.

geheimhoudersinformatie door het OM. Het geldt echter ook voor de beschrijving van verwijten in de strafzaak Castor, die de basis vormt voor de vorderingen 7 en 8, die specifiek gaan over die zaak. Wat als schending van het verschoningsrecht wordt bestempeld, is namelijk in veel gevallen gewoonweg terug te voeren op een toepassing van de wet.

3 Systematiek van art. 126aa Sv

3.1 Hoe luidt dan die wet? Ik verwijs naar de relevante delen van art. 126aa Sv:

“1. De officier van justitie voegt de processen-verbaal en andere voorwerpen waaraan gegevens kunnen worden ontleend die zijn verkregen door de uitoefening van een van de bevoegdheden, genoemd in de titels IVa tot en met Vc, dan wel door de toepassing van artikel 126ff, voorzover die voor het onderzoek in de zaak van betekenis zijn, bij de processtukken.

2. Voor zover de processen-verbaal of andere voorwerpen mededelingen behelzen gedaan door of aan een persoon die zich op grond van de artikelen 218 en 218a zou kunnen verschonen indien hem als getuige naar de inhoud van die mededelingen zou worden gevraagd, worden deze processen-verbaal en andere voorwerpen vernietigd. Bij algemene maatregel van bestuur worden hieromtrent voorschriften gegeven. Voor zover de processen-verbaal of andere voorwerpen andere mededelingen dan bedoeld in de eerste volzin behelzen gedaan door of aan een in die volzin bedoelde persoon, worden zij niet bij de processtukken gevoegd dan na voorafgaande machtiging door de rechter-commissaris.”

3.2 Art. 126aa lid 1 Sv schrijft voor dat de officier van justitie alle gegevens⁴ die zijn verkregen met bijzondere opsporingsbevoegdheden, bij de processtukken voegt, voor zover die gegevens van betekenis zijn voor het onderzoek.⁵ Op grond van het tweede lid van het artikel blijft voeging bij de processtukken echter achterwege voor zover het gaat om mededelingen *door of aan* een geheimhouder die zich ten aanzien daarvan zou kunnen beroepen op een verschoningsrecht. Dergelijke gegevens⁶ dienen te worden vernietigd⁷ om te voorkomen dat geheimhoudersinformatie (toch) in het procesdossier terechtkomt. Op die wijze is verzekerd dat in het verdere verloop van de strafzaak geen acht kan worden geslagen op deze informatie.⁸ Voor zover het gaat om *andere* mededelingen door of aan de betrokken geheimhouder, waarvoor hij zich *niet* zou kunnen verschonen, kan die informatie pas bij de processtukken worden gevoegd na machtiging door de rechter-commissaris.

⁴ De wet spreekt van processen-verbaal en andere voorwerpen waaraan gegevens kunnen worden ontleend.

⁵ Of een proces-verbaal of voorwerp voor het onderzoek al dan niet van betekenis is dient te worden beantwoord aan de hand van het in de rechtspraak ontwikkelde relevantiecriteria, zoals thans neergelegd in het tweede lid van art. 149a Sv

⁶ De wet spreekt ook hier van processen-verbaal.

⁷ Zie over dit begrip 'vernietigen' randnummer 2.4.8 van de conclusie van antwoord.

⁸ Zie bijvoorbeeld HR 11 oktober 2011, ECLI:NL:HR:2011:BR0552, rov. 2.3.1.

3.3 Art. 126aa Sv, en de daarin neergelegde systematiek, brengen onmiskenbaar mee dat inhoudelijk kennis wordt genomen van informatie waarop mogelijk het verschoningsrecht rust.⁹ Het is de officier van justitie die op basis van een inhoudelijke toets besluit of sprake is van een mededeling door of aan een geheimhouder. Ook besluit hij of dat moet leiden tot vernietiging (namelijk als voor de mededeling het verschoningsrecht geldt) dan wel tot het voorleggen daarvan aan de rechter-commissaris ten behoeve van een machtiging tot voeging bij de processtukken. De kennisneming gaat daarbij niet verder dan nodig is om de vereiste beoordeling te maken.

3.4 Dát kennisneming van communicatie met een geheimhouder geschiedt door de officier van justitie en door (onder zijn gezag staande) opsporingsambtenaren¹⁰ is door de wetgever toelaatbaar geacht en zelfs voorgeschreven. Dat blijkt uit de tekst en systematiek van art. 126aa Sv, en eveneens uit het daarop gebaseerde Besluit bewaren en vernietigen niet-gevoegde stukken (hierna ook: het Besluit). Ik verwijs ook naar art. 4 lid 1 en 2 van dat besluit:

“1. De opsporingsambtenaar die door de uitoefening van een van de bevoegdheden, genoemd in de titels IVa tot en met Vc van het Wetboek van Strafvordering, kennisneemt van mededelingen waarvan hij weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze zijn gedaan door of aan een geheimhouder, stelt hiervan de officier van justitie onverwijld in kennis.

2. Indien de officier van justitie vaststelt dat de mededelingen, bedoeld in het eerste lid, mededelingen zijn als bedoeld in artikel 126aa, tweede lid, eerste volzin, van het Wetboek van Strafvordering, beveelt hij terstond de vernietiging van de processen-verbaal en andere voorwerpen, voorzover zij deze mededelingen behelzen. Het bevel tot vernietiging is schriftelijk. Van de vernietiging wordt proces-verbaal opgemaakt, dat wordt gezonden aan de officier van justitie.”

3.5 Overigens blijkt uit de wetsgeschiedenis van art. 126aa Sv dat aanvankelijk in het geheel geen rol voor de rechter-commissaris was weggelegd. In een amendement is toen voorgesteld om “officier van justitie” te vervangen door “rechter-commissaris” en de beoordeling dus bij die laatste te beleggen. Als gevolg daarvan zou dus niet de officier van justitie, maar (uitsluitend) de rechter-commissaris verantwoordelijk worden voor de voeging aan de processtukken. Daarvoor heeft de wetgever bewust niet gekozen. In plaats daarvan is gekozen voor de tweetrapsystematiek, waarbij de beoordeling weliswaar bij de officier van justitie ligt, maar waarin voeging van

⁹ Zie bijv. ook plv. PG Langemeijer in zijn conclusie vóór 19 februari 2021, ECLI:NL:PHR:2020:594, sub 2.55: “*Toepassing van deze regeling noopt onvermijdelijk tot kennisneming van de betrokken informatie.*”

¹⁰ Die al dan niet bij het onderzoek betrokken zijn; zoals hierna aan de orde komt, heeft het openbaar ministerie een werkwijze geïntroduceerd waarin zij *niet* daarbij betrokken zijn.

mededelingen door of aan een geheimhouder een machtiging vergt van de rechter-commissaris.¹¹

- 3.6 Kennisneming van mogelijk geprivilegieerde informatie in het kader van art. 126aa Sv door de officier van justitie en opsporingsambtenaren is dus *niet* in strijd met de wet en het verschoningsrecht. Die kennisneming is juist gebaseerd op de wet, die bovendien waarborgen bevat over de omgang met dergelijke informatie. Ook de Hoge Raad gaat uitdrukkelijk ervan uit dat de officier van justitie de voorgeschreven beoordeling maakt:¹²

“Bij de beantwoording van de vraag of het gaat om mededelingen gedaan aan of door een persoon die zich op grond van art. 218 Sv zou kunnen verschonen indien hem als getuige naar de mededelingen zou worden gevraagd, is blijkens art. 126aa, tweede lid eerste volzin, Sv - ter beoordeling van de officier van justitie - beslissend of de gesprekken mededelingen inhouden die aan de advocaat als zodanig zijn toevertrouwd, dat wil zeggen mededelingen die aan of door hem zijn gedaan in zijn hoedanigheid van advocaat.”
(onderstreping toegevoegd)

Zie verder de in de conclusie van antwoord genoemde uitspraken van zowel de strafrechter als de civiele rechter, waarin in essentie hetzelfde is geoordeeld.

- 3.7 Zonder het te zeggen, keren eisers zich dus eigenlijk tegen het systeem van de wet en staan zij in wezen een wetswijziging voor. Zij willen immers dat na uitoefening van de bijzondere opsporingsbevoegdheden het regime van art. 98 Sv – voor omgang met geheimhouderstukken na beslag – wordt toegepast, in plaats van het regime van art. 126aa Sv. Maar daartoe kan het OM, dat zich heeft te houden aan de wet, niet zonder wetswijziging overgaan. En de rechter-commissaris in strafzaken trouwens ook niet. Die kan niet zonder grondslag art. 98 Sv toepassen in gevallen waarvoor art. 126aa Sv geldt, met zijn eigen rolverdeling tussen de officier van justitie en de rechter-commissaris.
- 3.8 Met het voorgaande wil de Staat niet zeggen dat geen discussie mogelijk is over de implicaties van de systematiek van art. 126aa Sv en de wenselijkheid daarvan. Het OM heeft zelf nota bene extra waarborgen ingevoerd, juist omdat ook hij het belang van het verschoningsrecht onderschrijft. Maar de discussie over de wettelijke regeling als zodanig hoort thuis bij de wetgever. En die discussie *wordt* in het kader van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering ook volop gevoerd. En dat is ook het juiste podium voor wie een wetswijziging voorstaat, niet deze rechtszaal. Vooralsnog heeft die discussie overigens geleid tot voorstellen van de wetgever die neerkomen op handhaving van (de regeling van) art. 126aa Sv.

¹¹ Zie Kamerstukken II 1998/99, 25 403, nr. 21; Handelingen II 1998/99, nr. 24, p. 1535-1536; Kamerstukken II 1998/99, 25 403, nr. 26.

¹² HR 20 april 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK3369, rov. 3.11.

Zie de ambtelijke versie van de memorie van toelichting van Boek 2 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, p. 489:

“De strekking van de bepaling [artikel 126aa lid 2 Sv] blijft onveranderd.”

4 Bestendige werkwijze OM

- 4.1 Ook het OM heeft dus oog voor de keerzijde van de systematiek van art. 126aa Sv. Die kan namelijk meebrengen dat de zaaksofficier kennisneemt van geprivilegieerde gegevens.¹³ Het OM vindt dat onwenselijk, aangezien daardoor de zaaksofficier, en opsporingsambtenaren die onder zijn gezag staan, mogelijk worden belast met informatie die niet bij de processtukken mag worden gevoegd en die dus niet mag worden gebruikt voor de stafzaak.
- 4.2 Wat het OM uiteraard niet kan doen, is uit eigen beweging de wet opzijzetten en taken toebedelen aan de rechter-commissaris. Wat het OM wél kan doen, is binnen zijn eigen organisatie extra waarborgen treffen. Precies dat heeft het OM ook gedaan.
- 4.3 Het OM heeft voor de omgang met gegevens als bedoeld in art. 126aa Sv – en in het bijzondere voor de omgang met mogelijk geprivilegieerde gegevens – een werkwijze ontwikkeld met waarborgen die verder gaan dan de wet voorschrijft. Een belangrijk onderdeel daarvan is de functiescheiding die wordt toegepast bij het uitvoeren van de in art. 126aa Sv bedoelde beoordeling. Die functiescheiding houdt in dat niet de zaaksofficier van justitie (in het desbetreffende onderzoek) de beoordeling uitvoert, maar een geheimhouder-officier van justitie die daar niet bij betrokken is. Hij doet dat met ondersteuning van een medewerker van de opsporingsdienst die ook niet bij het onderzoek is betrokken (de zogeheten geheimhouder-medewerker).
- 4.4 De werkwijze, die ook op andere vlakken waarborgen bevat, is uitgebreid beschreven in de conclusie van antwoord (§ 2.5). Deze werkwijze wordt toegepast als door de inzet van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden grote hoeveelheden data beschikbaar komen. Op hoofdlijnen komt de werkwijze neer op het volgende.
- 4.5 Het onderzoeksteam krijgt de beschikking over een werkkopie met de data. Zij kunnen dan starten met het zoeken daarin met gerichte zoektermen die betrekking hebben op het onderzoek. In veruit de meeste gevallen zullen zij bij hun onderzoek niet stuiten op geprivilegieerde gegevens. Ten eerste omdat die er mogelijk in het geheel niet in zitten. Ten tweede omdat de gerichte wijze van onderzoek met relevante zoektermen in (doorgaans) omvangrijke datasets meebrengt dat in de regel maar van een klein deel van een dataset feitelijk wordt kennisgenomen en de (onderzoeksspecifieke) zoektermen niet erop gericht zijn geprivilegieerde gegevens te ‘raken’. Maar als dat toch gebeurt, wordt de informatie waar het om gaat – zonder nadere kennisneming –

¹³ Om die vervolgens te laten vernietigen.

ontoegankelijk gemaakt voor het onderzoeksteam. De geheimhouder-officier van justitie maakt vervolgens, met ondersteuning van een geheimhouder-medewerker, de in art. 126aa lid 2 Sv bedoelde beoordeling:

- Informatie die niet heeft te gelden als mededeling door of aan een geheimhouder kan worden vrijgegeven aan het onderzoeksteam. Indien het gaat om communicatie die evident geen mededeling door of aan een geheimhouder is, kan de geheimhouder-medewerker dat doen. De geheimhouder-medewerker beoordeelt, anders dan eisers suggereren, dus niet of mededelingen door of aan een geheimhouder onder het verschoningsrecht vallen. En een intensieve beoordeling zoals aan de orde bij doorbreking van het verschoningsrecht op grond van een belangenafweging is sowieso niet aan de orde. Daarvoor is bij art. 126aa Sv zelfs in het geheel geen plaats, ook niet door de (geheimhouder-)officier van justitie of de rechter-commissaris, zoals in 2010 is uitgemaakt door de Hoge Raad.¹⁴
- Mededelingen door of aan een geheimhouder waarop het verschoningsrecht ziet, moeten worden vernietigd en gaan dus niet naar het onderzoeksteam.
- Mededelingen door of aan een geheimhouder die *niet* vallen onder de reikwijdte van het verschoningsrecht, kunnen alleen worden gevoegd bij de processtukken (en dus gebruikt voor de strafzaak) met een machtiging van de rechter-commissaris. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan communicatie met een advocaat die niet heeft plaatsgevonden in het kader van zijn beroepsuitoefening.

De verschillende stappen in de werkwijze worden schriftelijk vastgelegd in een proces-verbaal, ter verantwoording van de gevolgde werkwijze.

- 4.6 In de conclusie van antwoord is al opgemerkt dat het OM momenteel bezig is met het opstellen van een aanwijzing of instructie over de omgang met mogelijk geprivilegieerde informatie. Doel daarvan is het geven van meer helderheid daarover, ook naar buiten toe. Bij de totstandkoming van dit document zal het OM uiteraard opvattingen en wensen vanuit de beroepsgroep ophalen. Het OM zal een concept van de aanwijzing of instructie ook graag ter consultatie voorleggen aan de NOvA en de NVSA/NVJSA.

5 Handleiding vs. praktijk

- 5.1 Eisers besteden veel aandacht aan de in 2014 opgestelde Handleiding verwerking geheimhouderinformatie aangetroffen in inbeslaggenomen voorwerpen en in digitale bestanden (hierna: de Handleiding). Hun (gedetailleerde) bespiegelingen zijn om meerdere redenen niet relevant en bieden geen grondslag voor de ingestelde vorderingen.

¹⁴ HR 20 april 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK3369, rov. 3.12.3.

- 5.2 Om te beginnen is het goed om stil te staan bij de status van de Handleiding. Die Handleiding bevat geen (extern of intern) bindende voorschriften of beleidsregels.¹⁵ In wezen gaat het om een interne notitie met handreikingen over de omgang met geprivilegieerde gegevens. Die notitie is tot stand gekomen op basis van de stand van het recht medio 2014. Nadien hebben zich in de rechtspraak¹⁶ belangrijke ontwikkelingen voorgedaan, met name op het vlak van art. 98 Sv (dus bij beslag). Daar is in de rechtspraak vanaf 2015 het nodige veranderd en is de rol van de rechter-commissaris versterkt.¹⁷ Uiteraard is de huidige stand van het recht bepalend voor de wijze waarop het OM zijn taken uitoefent en omgaat met (mogelijk) geprivilegieerde informatie. Er bestaat ook geen enkele reden om aan te nemen dat het OM – de staande magistratuur – erop uit zou zijn om zich niet aan de laatste juridische ontwikkelingen te houden of dat het daar onvoldoende oog voor heeft. Het is juist in het belang van strafzaken dat alles correct verloopt. Voor zover de handreikingen uit de Handleiding achterhaald zijn, worden zij dan ook niet meer gevolgd.
- 5.3 De praktijk laat dat ook zien. Illustratief is nota bene het beslag dat in december 2016 in de zaak Castor onder een accountant is gelegd. De desbetreffende informatie is – in lijn met de rechtspraak over art. 98 Sv – ongezien in gesloten enveloppen aan de rechter-commissaris overhandigd nadat het verschoningsrecht was ingeroepen. Had het OM toen de (inmiddels dus op dit punt verouderde) Handleiding gevolgd, dan waren die enveloppen ter beoordeling naar een geheimhouder-officier van justitie gegaan. Dat is dus niet gebeurd. En deze zaak is geen witte raaf. Het verwondert dan ook niet dat eisers geen strafrechtelijke uitspraken kunnen noemen waaruit een structurele praktijk van onrechtmatige omgang met geprivilegieerde informatie naar voren komt. Voor een vordering die (kennelijk) is gebaseerd op dreigend onrechtmatig handelen, is dan ook geen grond.
- 5.4 Eisers stellen dus ten onrechte de Handleiding centraal. Dit geldt al helemaal voor het als productie 58 ingebrachte Informatieblad Geheimhouderinformatie van het Nederlands Forensisch Instituut. Eisers wekken met hun commentaar daarbij ten onrechte de indruk dat dit (niet door het OM en FIOD opgestelde) informatieblad, behorend bij en betrekking hebbend op een softwareprogramma¹⁸, een uitputtende beschrijving vormt van de wijze waarop het OM en opsporingsinstanties omgaan met mogelijke geheimhoudersinformatie.
- 5.5 De toetsing van het handelen van het OM en deze instanties dient plaats te vinden aan de hand van de toepasselijke wet- en regelgeving (waaronder art. 126aa Sv en het Besluit) en de jurisprudentie daarover. Die toetsing kan in individuele gevallen

¹⁵ Zie ook voetnoot 1 van de Handleiding (op p. 1).

¹⁶ En overigens ook in de wetgeving: art. 98 Sv is in 2015 gewijzigd.

¹⁷ Zie voor een samenvatting van die rechtspraak HR 16 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1048, rov. 4.2.1-4.2.3.

¹⁸ Het gaat dan om de forensische zoekmachine Hansken die door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) ten behoeve van de opsporing is ontwikkeld. Met dit softwareprogramma kan snel en efficiënt worden gezocht in grote hoeveelheden data in beslaggenomen gegevensdragers als computers en mobiele telefoons.

plaatsvinden bij de strafrechter. Ook advocaten hebben een ingang bij de strafrechter. Die was er bijvoorbeeld ook voor eisers. Zij hadden, nadat zij bekend raakten met de Winvision-vordering, een klaagschrift kunnen indienen op grond van art. 552a Sv. In de klaagschriftprocedure hadden zij de omgang met mogelijke geheimhouderstukken en de daarbij door het OM gehanteerde werkwijze (die is gestoeld op art. 126aa Sv) ter discussie kunnen stellen. Zij hebben dat niet gedaan. In een aantal andere gevallen heeft de strafrechter zich al wel uitgelaten over art. 126aa Sv en de implicaties daarvan, inclusief de Hoge Raad, zoals ik hiervoor al heb opgemerkt.

- 5.6 Dat brengt mij terug bij de kern van de zaak: art. 126aa Sv en de daarin opgenomen regeling voor omgang met geprivilegieerde informatie. Veel vorderingen en verwijten stuiten daar simpelweg op af, waaronder ook een groot deel van de kritiek op de Handleiding en het Informatieblad, zoals opgenomen in productie 58. Hetzelfde geldt voor een substantieel deel van het commentaar van de NOVA (productie 60 eisers), die in hun notitie van 23 pagina's art. 126aa Sv in het geheel niet noemen.

Verder is de in productie 58 opgenomen kritiek op meerdere punten terug te voeren op het onjuiste beeld van het handelen van het OM en de FIOD in de zaak Castor. Dat beeld is weerlegd in de conclusie van antwoord; ik verwijs daarnaar. En dan laat ik nog daar dat de gang van zaken in één zaak hoe dan ook niet kan worden veralgemeeniseerd. Verder is opmerkelijk – en juridisch onjuist – dat eisers hun commentaar op onderdelen van de Handleiding over *beslag* baseren op verplichtingen uit art. 126aa Sv. Waar zij art. 126aa Sv structureel negeren in gevallen waarin het evident van toepassing is, ontlenen zij daaraan ineens verplichtingen voor situaties waarvoor een ander regime geldt.

6 Geen grond voor buitenwerkingstelling

- 6.1 Wat dan hoofdzakelijk overblijft is een – overigens niet (uitdrukkelijk) in de dagvaarding benoemde en nogal verstrekkende – vordering tot buitenwerkingstelling van de wet. Dat zou aan de orde kunnen zijn als de regeling van art. 126aa (lid 2) Sv in strijd is met hoger recht, meer in het bijzonder de door het EVRM (art. 6 en 8) gewaarborgde rechten. De lat daarvoor ligt vanzelfsprekend hoog, zeker in kort geding. Buitenwerkingstelling van een democratisch gelegitimeerde regeling kan dan alleen aan de orde zijn als die regeling *onmiskienbaar onverbindend* is.¹⁹ Dat is niet het geval.
- 6.2 Verschillende rechters – waaronder het EHRM – hebben zich eerder uitgelaten over de verenigbaarheid van art. 126aa Sv met het EVRM. De conclusie is steeds geweest dat van strijd met EVRM-rechten geen sprake is. Ik wijs ten eerste op de zogenaamde

¹⁹ Zie HR 1 juli 1983, ECLI:NL:HR:1983:AD5666; HR 13 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2068. Vgl. HR 30 oktober 1946, ECLI:NL:HR:1946:87.

Aalmoes-uitspraak van het EHRM uit 2004.²⁰ De klacht over de regeling van art. 126aa Sv is daarin zelfs kennelijk ongegrond bevonden (“*manifestly ill-founded*”). Verder wijs ik op uitspraken van de strafrechter, te weten van Hof Den Bosch en Hof Amsterdam.²¹ En tot slot heeft de verbindendheid van de regeling al eens voorgelegen in een civiele bodemprocedure (aangespannen door de NVSA).²²

- 6.3 Uit het bestaan van deze uitspraken volgt al dat niet buiten redelijke twijfel staat dat de regeling onverbindend is, zoals is vereist voor buitenwerkingstelling in kort geding. Dus daarmee valt het doek voor een daarop gerichte vordering (voor zover aan de orde).
- 6.4 Buitenwerkingstelling van art. 126aa Sv (of een deel daarvan) zou overigens ingrijpende consequenties hebben voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Informatie verkregen met bijzondere opsporingsbevoegdheden kan dan mogelijk niet meer worden verwerkt en gebruikt. Er is dan immers geen regeling meer die ziet op de omgang met dergelijke informatie en op de eventuele situatie dat zich daarin geprivilegieerde gegevens bevinden. Buitenwerkingstelling kan dan ook zeer schadelijk zijn voor lopende en toekomstige strafrechtelijke onderzoeken. Ook dat rechtvaardigt terughoudendheid.
- 6.5 Ten overvloede zal ik nog kort toelichten dat de zojuist genoemde uitspraken – waaronder dus die van het EHRM – in lijn is met de jurisprudentie van datzelfde EHRM.
- 6.6 Uit die jurisprudentie, die naar zijn aard overigens sterk casuïstisch is, volgt dat het professionele verschoningsrecht moet worden beschermd door “*specific procedural guarantees*”. Kern van de rechtspraak is dat met procedurele waarborgen wordt voorkomen dat het verschoningsrecht in het gedrang komt door de concrete uitoefening van opsporingsbevoegdheden in het kader van een strafrechtelijk onderzoek. Het EHRM schrijft *niet* voor hoe deze waarborgen eruit moeten zien. De vaststelling van waarborgen valt dus onder de beoordelingsvrijheid van de lidstaten. Uit de rechtspraak kan niet worden afgeleid dat in alle gevallen (dus bijvoorbeeld ook als het gaat om grote hoeveelheden data, waarvan waarschijnlijk maar een klein deel geprivilegieerd is) voorafgaand aan enig vorm van kennisneming (i) een schifting van geprivilegieerd materiaal (ii) door een rechter moet plaatsvinden. Het EHRM hecht met name aan rechterlijke toetsing indien opsporingsautoriteiten materiaal willen gebruiken in het onderzoek of voegen bij de processtukken.

Zie voor een uitgebreide beschrijving van de relevante rechtspraak § 2.1 van de conclusie van antwoord.

²⁰ EHRM 25 november 2004, nr. 16269/02, ECLI:CE:ECHR:2004:1125JUD001626902, (*Aalmoes c.s. t. Nederland*).

²¹ Zie Gerechtshof 's-Hertogenbosch 4 september 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BJ6887; Gerechtshof Amsterdam 25 november 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BX5715.

²² Rechtbank Den Haag 3 september 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BE9675, rov. 4.4-4.4.3.

- 6.7 Zoals al eerder is geoordeeld (in de zaak Aalmoes), biedt de regeling van art. 126aa Sv, zeker in combinatie met het daarop gebaseerde Besluit, toereikende procedurele waarborgen. De regeling voorziet erin dat geprivilegieerde informatie wordt vernietigd en dus niet wordt gebruikt voor de strafzaak. Met het oog daarop moeten opsporingsambtenaren die op mogelijke geheimhoudersinformatie stuiten, meteen de officier van justitie inlichten. Bovendien kunnen mededelingen door of aan een geheimhouder die volgens de officier van justitie niet onder het verschoningsrecht vallen, alleen worden gebruikt voor de strafzaak als de rechter-commissaris daarvoor een machtiging verleent. Daarmee bevat de regeling op een cruciaal punt – gebruik van dat soort mededelingen voor de strafzaak – een voorafgaande rechterlijke toets. Verder bestaat nog de mogelijkheid van toetsing achteraf, zowel in een klaagschriftprocedure (op de voet van art. 552a Sv) als bij de zittingsrechter (die aan schending van het verschoningsrecht zo nodig consequenties kan verbinden²³).
- 6.8 Overigens vormt de functiescheiding die wordt toegepast bij de beoordeling op de voet van art. 126aa Sv nog een aanvullende waarborg. Door de inzet van een geheimhouder-officier van justitie en geheimhouder-medewerkers, die niet bij het onderzoek zijn betrokken, wordt kennisname van mogelijk geprivilegieerde informatie door het opsporingsteam tot een minimum beperkt. Zodra opsporingsambtenaren die het onderzoek doen, stuiten op dergelijke informatie wordt die informatie voor hen ontoegankelijk gemaakt en wordt de hiervoor besproken werkwijze gevolgd.
- 6.9 Hoewel onderdeel van de bestendige werkwijze is dat deze geheimhouderfunctionarissen dus niet zijn betrokken bij het onderzoek, hebben eisers er bezwaar tegen dat zij de in art. 126aa Sv bedoelde beoordeling verrichten, of daarbij behulpzaam zijn. Zij hebben er kennelijk principieel moeite mee dat functionarissen van vervolgende of opsporende instanties betrokken zijn bij (enige vorm van) kennisneming en beoordeling van mogelijke geheimhoudersinformatie. De Hoge Raad heeft daar echter helemaal geen moeite mee, zolang is gewaarborgd dat deze functionarissen los staan van het onderzoek. Dat heeft de Hoge Raad vorig jaar nog beslist in de context van art. 98 Sv, in een zaak waarin de rechter-commissaris een geheimhouder-officier van justitie had belast met de leiding van een onderzoek naar een gegevensdrager met mogelijk verschoningsgerechtigde informatie, die op zijn beurt twee niet bij de strafzaak betrokken rechercheurs had ingeschakeld. Dat was toegestaan.²⁴ De inzet van geheimhouderfunctionarissen is door de Hoge Raad dus al goedgekeurd in de situatie waarin de rechter volgens de wet verantwoordelijk is voor de toetsing. In de context van art. 126aa Sv, waarin die verantwoordelijkheid uitdrukkelijk bij de officier van justitie ligt, kan het dan ook niet anders zijn dan dat het hanteren van een extra waarborg door een dergelijke functiescheiding temeer als rechtmatig moet worden beschouwd – nog los ervan dat een dergelijke waarborg bovenop de waarborgen uit de wet en het Besluit niet nodig is.

²³ Op de voet van art. 359a Sv. Vgl. daarover ook plv. P-G Langemeijer in zijn conclusie vóór HR 19 februari 2021, ECLI:NL:PHR:2020:594, sub 2.24.

²⁴ HR 9 februari 2021, ECLI:NL:HR:2021:193, rov. 7.2.1.

7 Bespreking van de vorderingen

7.1 De Staat zal nu ingaan op de individuele vorderingen.

Vorderingen 7 en 8

7.2 De vorderingen 7 en 8 strekken tot verstrekking van het FIOD-journaal en van informatie over wat er met e-mails van en voor eisers is gebeurd.

7.3 Deze vorderingen, of vorderingen met dezelfde strekking, zijn al vier keer eerder ingesteld. En vier keer tevergeefs. De vorderingen zijn eerst door de voorzieningenrechter afgewezen wegens gebrek aan spoedeisend belang. Ze zijn afgewezen door het hof, om dezelfde reden. Toen door de rechtbank in de bodemzaak, wegens het ontbreken van feitelijk belang én wegens het maken van misbruik van bevoegdheid door eisers op grond van het onevenredigheids criterium. Ten slotte heeft het hof in de bodemzaak tot dusver geweigerd de vorderingen toe te wijzen, omdat dat de strafzaak ernstig zou verstoren. Het hof heeft in de meest recente beschikking, van 10 februari jl., eisers bovendien nog terechtgewezen, omdat zij hadden geschreven dat het hof in een eerdere tussenuitspraak zou hebben geoordeeld dat hun verzoeken in de kern voor toewijzing in aanmerking komen. Dat is volgens het hof niet het geval.

7.4 Dit kort geding is dus de vijfde keer dat deze vorderingen worden ingesteld. De Staat meent dat de beslissing moet worden afgestemd op de uitspraak van de bodemrechter. Dat is de regel in ons procesrecht. Maar er is ook verder geen reden om er anders over te denken dan de bodemrechter. Eisers hebben in hun kortgedingdagvaarding ook niet onderbouwd waarom de, inmiddels, drie verschillende, zelfstandige redenen waarop de bodemrechter heeft geoordeeld dat de vorderingen niet kunnen worden toegewezen, niet of niet meer zouden opgaan.

7.5 Wat het FIOD-journaal betreft (vordering 7): daarover wordt nu geprocedeerd in de strafzaak. De RC heeft het OM geen machtiging tot weigering verleend, het OM is daar vorige week tegen in beroep gegaan. De discussie wordt dus daadwerkelijk gevoerd waar die thuishoort, en dat onderstreept weer de onwenselijkheid van doorkruising van de strafzaak met het civiele recht: voor zover de strafrechter uiteindelijk zou beslissen dat op dit moment in de strafprocedure geen inzage in het FIOD-journaal (of delen daarvan) kan worden gegeven, moet de civiele rechter dat niet gaan doorkruisen door wél inzage of een ruimere inzage te geven. Zowel die doorkruising, als de aard en inhoud van het FIOD-journaal, zoals beschreven in de conclusie van antwoord, zijn, zelfstandige gewichtige redenen om afgifte te weigeren. Bovendien is vordering 7 te breed ingestoken: slechts een beperkt deel van het FIOD-journaal gaat over de omgang met mogelijk geprivilegieerd materiaal; voor het overige hebben eisers daarbij hoe dan ook geen belang. En de Staat herhaalt dat zeer zwaarwegende

belangen zich verzetten tegen verstrekking van het FIOD-journaal, zoals uiteengezet in de conclusie van antwoord en zoals uitvoerig is betoogd in de eerdere procedures waarin de afgifte is afgewezen.

7.6 Voor Vordering 8 is in de dagvaarding niet eens een grondslag gegeven. Eisers hebben zich beperkt tot ongefundeerde stemmingmakerij.

7.7 Spoedeisend belang is er dan ook nog eens niet voor deze twee vorderingen. Dat is al geoordeeld door het hof in zijn tussenbeschikking van 30 september 2021. Naar aanleiding van het verzoek van eisers tot hervatting van de hoofdzaak heeft het hof in zijn recentste beschikking, van 10 februari 2022, nog eens overwogen dat het afwachten van het door eisers ingestelde cassatieberoep niet tot onredelijke vertraging leidt.

Vorderingen 1-6

7.8 Dan de algemene vorderingen 1-6. Bij vordering 4, over de handleiding uit 2014, bestond al grotendeels geen belang, maar bestaat nu zeker geen belang meer, nu de handleiding openbaar is.

7.9 De strekking van de andere vorderingen is dat het OM zijn werkwijze aanpast in alle strafzaken in Nederland. Het instellen van vorderingen met een dergelijke algemene strekking zou hooguit denkbaar zijn in een collectieve actie. Maar eisers kunnen geen collectieve actie instellen: zij zijn privépersonen, en geen rechtspersoon die voldoet aan de door de wet gestelde eisen. Hetzelfde geldt voor de vorderingen van mrs. Van Oosten en Mooren, voor zover hun tussenkomst zou zijn toegestaan. Daar moeten hun vorderingen al op afstuiten (ongeacht de hoedanigheid waarin die vorderingen zijn ingesteld: advocaat of burger).

7.10 Vordering 2 komt erop neer (zie aldus ook § 29 en 225 dagvaarding) dat de regeling voor omgang met geheimhouderstukken na *beslag* – art. 98 Sv – ook moet worden toegepast in situaties die vallen onder de bijzondere opsporingsbevoegdheden, waarvan de wet voorschrijft dat art. 126aa Sv van toepassing is. Een officier van justitie zou dan aan de beoordeling niet meer te pas komen, maar de rechter moet gaan beslissen op een bezwaar van de desbetreffende advocaat tegen inbeslagneming of kennisneming.

7.11 Zoals al uiteengezet, vorderen eisers dat u het OM opdraagt in strijd te handelen met het wettelijk systeem. De wetgever heeft bewust een andere, specifieke, regeling gecreëerd voor bijzondere opsporingsbevoegdheden.

7.12 Art. 126aa Sv legt de beoordeling immers neer bij de officier van justitie. Eisers vorderen bovendien dat u de rechter een toetsingstaak oplegt die de wet helemaal niet aan de rechter toekent. Art. 126aa Sv vereist een machtiging van de rechter-

commissaris voor toevoeging aan het dossier van niet-geprivilegieerde correspondentie met geheimhouders, op vordering van de officier van justitie. Maar niet een beslissing van de rechter op een bezwaar van advocaten.

- 7.13 Wat eisers met de vorderingen willen, is dus in strijd met de wet. Voor zover zij zouden bedoelen – want zij vorderen dat niet expliciet – dat de wet buiten toepassing gelaten zou moeten worden wegens strijd met hogere regelgeving, moet in dit kort geding sprake zijn van een *onmiskenaar onverbindende* regeling. Aan die maatstaf wordt sowieso niet voldaan. Er is immers al door verschillende rechters in een civiele bodemzaak én in strafzaken vastgesteld dat de regeling, met daarin de toets door de officier van justitie, *verbindend* is. Dat is al geoordeeld door de rechtbank Den Haag, door het gerechtshof Amsterdam en door het gerechtshof Den Bosch. Onder uitdrukkelijke verwijzing ook naar de Aalmoes-zaak bij het EHRM. De regeling is dus niet onverbindend, laat staan *onmiskenaar* onverbindend.
- 7.14 Eisers roepen schande in de processtukken. Zij schetsen ook in de media een beeld dat het OM in strijd handelt met de wet. En beroepsorganisaties van advocaten gaan mee in dat publicitaire frame, zonder eerst het overleg te zoeken. Maar dat de toetsing door de officier van justitie door de wetgever uitdrukkelijk is beoogd, dat deze letterlijk uit de tekst van de wet voortvloeit, en dat de geldigheid hiervan in de rechtspraak tot aan het EHRM aan toe is bevestigd, daar gaan zij aan voorbij. Zouden ze hopen dat als je het niet over de wet en de rechtspraak hebt, dat dat dan vanzelf weggaat? Dat dat de voorzieningenrechter dan niet opvalt?
- 7.15 Dan nog dit: in het petitum staat niet eens zozeer dat art. 126aa Sv buiten toepassing gelaten moet worden (hoewel dat wel geïmpliceerd wordt), maar gevorderd wordt dat u, in kort geding, het OM én de rechter opdraagt de regeling van artikel 98 Sv toe te passen in situaties waarin daarvoor een wettelijke grondslag ontbreekt. Dat gaat de rechtsvormende taak van de rechter te buiten, zeker in kort geding.
- 7.16 Dan vorderingen 5 en 6. De Staat heeft uitgebreid de werkwijze van het OM beschreven. De Handleiding is een stuk uit 2014 dat mede aan de basis daarvan gestaan heeft, maar de daadwerkelijke werkwijze heeft zich sindsdien verder ontwikkeld, mede als gevolg van nieuwe wetgeving en nieuwe rechtspraak. Er wordt momenteel gewerkt aan een instructie of aanwijzing over omgang met (mogelijke) geheimhoudersinformatie, en over dat nieuwe stuk zullen ook de NOvA en de NVSA worden geconsulteerd.
- 7.17 De Staat onderstreept hier nogmaals²⁵ dat, voor zover in een concrete strafzaak de verdediging zou menen dat het OM niet handelt naar de laatste stand van zaken van de wetgeving of rechtspraak, dat in die strafzaak aan de orde kan worden gesteld. In

---

²⁵ Zie § 5.4 hiervóór.

elk geval is voor een vrees dat het OM dat niet zou doen, onvoldoende gesteld in dit kort geding om toewijzing van de vorderingen te rechtvaardigen.

- 7.18 Vordering 5 is verder te breed geformuleerd: de werkwijze en de Handleiding moeten volgens eisers geheel overboord. Maar de werkwijze, en de Handleiding, voor zover die niet inmiddels door nieuwe ontwikkelingen is achterhaald, bestaan uit vele verschillende elementen. Eisers hadden hun petitum preciezer moeten beperken tot de elementen die volgens hen onrechtmatig zijn.
- 7.19 Duidelijk is wel dat het eisers bij deze twee vorderingen in de kern gaat om de inzet van geheimhouder-medewerkers en geheimhouder-officieren. Maar daarvoor geldt hetzelfde als voor vordering 2: in de wet en in de rechtspraak is dit toegestaan. Art. 126aa Sv en het Besluit voorzien erin dat de officier van justitie inhoudelijk kennisneemt van communicatie met geheimhouders. A fortiori mag een *geheimhouder*-officier dat doen. En de inzet van geheimhouder-medewerkers is een jaar geleden nog uitdrukkelijk goedgekeurd door de Hoge Raad.
- 7.20 Met de inzet van geheimhouder-officieren en -medewerkers wordt juist voorzien in een verdere bescherming van het verschoningsrecht dan de wet vereist. De vorderingen zijn daarmee niet alleen ongegrond, maar zelfs contraproductief.
- 7.21 Over vordering 3 kan de Staat kort zijn. Daar wordt naleving van het Besluit gevorderd. Een Besluit dat uitgaat van kennisneming van mededelingen door of aan geheimhouders door opsporingsambtenaren en officieren van justitie, wat vordering 3 in zoverre onverenigbaar maakt met vordering 2. Maar dat Besluit wordt al nageleefd door het volgen van de bestendige werkwijze, die voorziet in tijdige vernietiging van geprivilegieerde informatie en in het opmaken van proces-verbaal. Voor zover eisers menen dat ontoegankelijk maken niet telt als vernietigen in de zin van de wet en het Besluit, is dat, zoals gezegd, onjuist. Er is dus geen aanleiding om aan te nemen dat het Besluit niet wordt nageleefd en daarmee bestaat geen grond voor en geen belang bij het gevorderde bevel.
- 7.22 Vordering 1, ten slotte, is ontoelaatbaar onduidelijk. De vordering is veel te breed en te vaag, en daarmee ook een recept voor executiegeschillen. Voor zover eisers andere gedragingen of het achterwege laten daarvan verlangen van de Staat, hadden zij dat moeten uitschrijven, en niet op het bord van de voorzieningenrechter moeten leggen.

Dwangsommen

- 7.23 Dan de dwangsommen. Die zijn wel heel bijzonder. Stel dat een vordering wordt toegewezen. Dan moet de Staat daarmee aan de slag. En de Staat zal zich aan een rechterlijke uitspraak houden. Maar waar gewerkt wordt, in welk beroep of in welk ambt dan ook, worden weleens fouten gemaakt. En stel dat nu ergens in Nederland, in een willekeurige strafzaak, een fout wordt gemaakt. Voor dat geval vorderen eisers 10

miljoen euro voor een enkele overtreding, plus 1 miljoen euro per dag of per keer. En dat vorderen eisers in privé. 1 fout van het OM of de FIOD, zelfs in een zaak waar eisers niets mee te maken hebben, zou moeten leiden tot betaling van 2,5 miljoen euro aan mr. Doorenbos, 2,5 miljoen aan mr. Rosing, 2,5 miljoen aan mr. Vrolijk en 2,5 miljoen aan mr. Raas. Eisers presenteren zich als strijders voor het algemeen belang in een rechtsstaat van vertrouwelijke communicatie met verschoningsgerechtigden. Het vorderen van dwangsommen in privé voor mogelijke fouten in willekeurige strafzaken verhoudt zich daar bijzonder slecht toe en wordt nergens door gerechtvaardigd.

- 7.24 De dwangsommen zijn niet alleen exorbitant en ongerechtvaardigd, ze zijn ook niet nodig. Niet alleen omdat de Staat een uitspraak zal naleven, maar ook omdat er al sancties staan op het schenden van het verschoningsrecht: namelijk in het Wetboek van Strafvordering.²⁶ Als er fouten zijn gemaakt, zal de strafrechter daar consequenties aan kunnen verbinden. De strafzaak, dat is waar die controle moet plaatsvinden.

8 Conclusie

De Staat concludeert dan ook, zoals in de conclusie van antwoord, tot niet-ontvankelijkverklaring van eisers in hun vorderingen, dan wel weigering van de gevraagde voorzieningen; kosten rechtens.

---

²⁶ Vergelijk het EHRM in de Aalmoes-zaak (p. 27): "The Court notes in the first place that where it appears that information conveyed by or to a lawyer, which has been obtained and/or included in the case file in violation of the domestic rules on privileged information, the suspect may raise an argument based on Article 359a of the CCP before the trial court, claiming that the prosecution is defective and should be declared inadmissible. Although it is true that such an outcome would benefit the accused rather than the lawyer concerned, the Court has no doubt that this possibility of sanctioning the prosecution is an important incentive for the criminal investigation authorities to comply with those rules."

---

behandeld door	G.C. Nieuwland en S.M. Kingma
correspondentie	Postbus 11756, 2502 AT Den Haag
telefoon	+31 70 515 3863
fax	+31 70 515 3304
e-mail	gc.nieuwland@pelsrijcken.nl
zaaknr	11017546